

Петер Щам

ДЕНЯТ Е НОЩ

Издаването на тази книга беше подкрепено от ТРАДУКИ, литературна мрежа, в която участват Федералното министерство по въпросите на Европа, интеграцията и външните работи на Република Австрия, Министерството на външните работи на Федерална Република Германия, Швейцарската културна фондация „Про Хелвеция“, КултурКонтакт Австрия, Гьоте-институт, Словенската агенция за книгата ЈАК, Министерството на културата на Република Хърватия, ресор „Култура“ в правителството на Княжество Лихтенщайн и Фондацията на Лихтенщайн за култура, Министерството на културата на Република Албания, Министерството на културата и информацията на Република Сърбия и фондация „С. Фишер“.

traduki

Петер Щам

Денят е нощ

Превод от немски
Любомир Илиев

Peter Stamm
Nacht ist der Tag
© S. Fischer Verlag GmbH, Frankfurt am Main, 2013

© Фондация С. Фишер по поръчение на програма ТРАДУКИ – за превода, 2015
© Кремена Филчева – художествено оформление, 2015
© АТЛАНТИС ♦ КЛ, 2015

ISBN 978-954-9621-63-1

АТЛАНТИС ♦ КЛ
София, 2015

Поредица „Вълшебната планина“

Съвременна проза от Германия, Австрия и Швейцария

Хайнрих Бьол. *Групов портрет с дама*
Урс Вигмер. *В Конго*
Гюнтер Грас. *Моето столетие*
Ханс Улрих Трайхел. *Изгубеният*
Бернхард Шлинк. *Четецът*
Гюнтер Грас. *Рачешката*
Томас Бернхард. *Племенникът на Витгенщайн*
Бернхард Шлинк. *Бягства от любов*
Томас Бернхард. *Крушенецът*
Ханс-Улрих Трайхел. *Земният Амур*
Уве Тим. *Например брат ми*
Мартин Зутер. *Перфектен приятел*
Даниел Келман. *Аз и Камински*
Мартин Зутер. *Тъмната страна на луната*
Томас Бернхард. *Изличаване*
Гюнтер Грас. *Да люспиш лука*
Ханс Магнус Енценсбергер. *Йозефине и аз*
Урс Фас. *Любовен архив*
Зилке Шойерман. *Часът между деня и нощта*
Роберт Музил. *Човекът без качества*
Юлия Франк. *Вещица по плагне*
Сибиле Левичаров. *Апостолю*
Томас Бернхард. *Моите награди*
Гюнтер Грас. *Старата камера*
Юли Це. *Корпус деликти*
Уве Телкамп. *Кулата*
Уве Тим. *Как се появи наденичката с кърви*
Кристоф Магнусон. *Не бях аз*
Томас Бернхард. *Сеч*
Сибиле Левичаров. *Блуменберг*
Зилке Шойерман. *Пърформанс в Шанхай*
Тимур Вермеш. *Той пак е тук*
Симон Урбан. *План D*
Алекс Капю. *Леон и Луизе*

Очаквайте

Кристоф Рансмайр. *Атлас на един боязлив мъж*

*Денят е нощ, щом ти не си до мен.
До мен ли си, нощта е ясен ден.*

Уилям Шекспир

На няколко пъти почти се събужда и отново се унася, изниква от съня и рухва обратно в безтегловността. Джилиън лежи във вода, която блести в синьо. В нея тялото ѝ изглежда жълтеникаво, но щом се покаже отгоре, изчезва в мрака. Цялата светлина идва откъм топлата вода, която залива корема ѝ, гърдите ѝ. Мазна е, образува капчици по кожата. Има чувството, че се намира в затворено помещение и макар да е тихо, все пак усеща, че не е сама. Обичайна е, обичта я изпълва.

Времето прави скокове. Когато до слуха ѝ стига някакъв шум, отваря очи. Сега е сама. По стената се плъзгат светли точки, които преди не е забелязала. Затваря очи, шумът се отдалечава и заглъхва.

По-късно към нея се приближава бяла фигура с успокоително протегнати ръце, после отново изчезва. Джилиън чувства леко гадене, което ѝ въздейства едва ли не благотворно, сладостна слабост, която я повлича надолу, обратно в съня. После става светло, всичко е ослепително бяло. На нощното шкафче има поднос със закуска. Ухае на кафе и цветя. Тялото ѝ бавно се пробужда, усеща краката си и ръката, която отмахва завивката, хладината върху голата кожа. Почти не изпитва болки, а само чувството, че се събира и отново се разпада, бавно пулсиране. До нея е полегнала длан, която натиска един бутон и се превръща в нейна длан. Нещо повдига тялото ѝ, дочува тихо бръмчене. Диша с необикновена лекота, сякаш въздухът нахлува без преграда в тялото ѝ и същевременно излиза от него. Един пръст натиска зеления бутон, на който е изрисувана камбанка. Минава време.

Жената в бяло влиза в помещението, пристъпва към леглото и без да задава въпроси, взема нощното гърне. И отново изпитва чувството, че се разпада, усеща топлината, която струи от тялото ѝ.

Готова ли сте?

Джилиън отвърща нещо, което прозвучава като тих стон. Струва ѝ се, че обитава само съвсем малка част от това тяло, което ѝ изглежда много голямо, празна сграда, изпълнена със странни шумове, изпълнена с неподвластно на контрол движение. Влизаш в стая, която някой като че ли току-що е напуснал. Отнякъде се чуват разговори, смях. Джилиън се спуска по някаква стълба, но отново закъснява. На масата има мръсни чинии, празни съдини. Салфетките лежат смачкани върху бялата покривка, между петна от вино и трохи.

Вали. Джилиън се пита откога ли вече е тук, но не очаква отговор. Силите ѝ едва стигат за въпроса. Седи в леглото, приведена напред, без да може да си спомни как се е озовала в тази поза. Внезапно усеща нещо студено, отначало само като малка точка, после тази точка се превръща в гръб, който се изписва щрих след щрих в празното пространство, докато започне да го чувства изцяло. Мирише на алкохол. Радиото работи, Джилиън чува сигнала за точното време, чува глас, който говори много бързо, успява да разбере само откъслечни думи без смисъл помежду им. Специалният пратеник на ООН, сондата „Бийгъл 2“ на Марс, победа в полуфинала на Аустралиан Оупън, област на ниско атмосферно налягане с център над Бискайския залив. На места валежи от дъжд. Повтаря си наум: специалният пратеник на ООН, сондата на Марс, област на ниско атмосферно налягане, и се опитва да открие връзката между тях. Чувството за студенина отминава и онзи гръб изчезва от съзнанието ѝ, нощницата се спуска като завеса. Останала без дъх, Джилиън я чака да се вдигне отново. Някой леко я побутва и докато тича към сцената, тя бързо се оглежда, сякаш се е препънала. Из-

върща се към публиката, вперва очи в прожекторите и се покланя дълбоко. Три, четири завеси, после аплодисментите отшумяват, малкото щастие е отминало. Джилиън е наясно, че не се е представила добре, режисьорът ще ѝ го каже, за пореден път. Престани да играеш, ще ѝ каже. Трябва да живееш ролята си.

Можете да се облегнете назад. Да спра ли радиото?

Джилиън прави опит да се съсредоточи. Всичко зависи от отговора ѝ. Иска да се събуди, да стане, но няма как. Не може да раздвижи краката си, има чувството, че е без крака. Радиото замлъква, сестрата отива до прозореца и дръпва завесите. Джилиън се спомня дъжда. Областта на ниско атмосферно налягане. Някаква връзка все пак трябва да има.

Починете си малко.

От какво да си почине? Нещо е станало. Джилиън обхожда спомена, приближава към него и после отново се отдръпва. Щом протегне ръка, образите изчезват, отново и отново изниква синята вода, синята вода и празната къща, нейната първа сцена. Останалото обаче е тук през цялото време и я очаква. Тя знае, че има изход и ще го използва. По-късно.

Докторът придърпа един стол към леглото и седна на страничната облегалка. Държеше в ръка огледалце в розова пластмасова рамка, играчка. Попита я как се чувства.

По-добре, отвърна Джилиън. Ето ме пак.

За пръв път успяваше да си спомни нещо.

Два дни, гласеше отговорът му, когато го попита колко време е прекарала тук. Ако ѝ беше казал месец или година, не би се учудила.

Наложи се да ви дадем силно обезболяващо средство.

Халюцинациите си ги биваше, каза Джилиън и се опита да се засмее.

Вдигна ръка, но лекарят я възпря с бързо, макар и внимателно движение. Недейте, каза, не бива да пипате мястото.

Започна да описва лицето ѝ като някакъв предмет, сякаш извършваше инвентаризация, но Джилиън не разбираше думите му докрай. После ѝ описа какви процедури следват, операциите, които щяха да се наложат.

След половин година вече нищо няма да личи.

Да личи какво? попита Джилиън.

Лесно можем да присадим ухото, в носа обаче има твърде много кръвоносни съдове. Ще ви направим нов.

В момента гледката не е особено красива, каза той, но ми се струва, че ще е по-добре все пак да я видите.

Джилиън затвори очи, отвори ги отново и протегна ръка. Лекарят ѝ подаде огледалцето. Тя го повъртя в ръцете си като оръжие, с което не знае как да си служи. Спря очи на прозореца, на многото букети в стаята, на вратата и на лицето на лекаря. Той се усмихна и я попита нещо, но тя не го слушаше, продължаваше да премята огледалцето в ръцете си, сякаш търсеше най-добрия ракурс, после го остави.

Много ли е зле?

Той кимна и наново повтори: след половин година. Ако някой не ви познава, надали ще забележи нещо.

А ако ме познава?

Ще се опитаме да постигнем възможно най-голяма прилика, с достатъчно ваши снимки разполагаме. Ще се смаете, каза той. Пластичната хирургия напредна извънредно много.

Как така подушвам миризмата на кафе, след като вече нямам нос?

Обонятелните клетки са си на мястото, обясни лекарят и посочи основата на собствения си нос. После стана. Да ви оставя ли огледалото?

Не, каза тя, а веднага след това: да.

Когато докторът излезе, Джилиън вдигна с рязко движение огледалцето и го поднесе толкова плътно до лицето си, сякаш искаше да се скрие зад него.

Не помнеше кога ѝ бяха съобщили. А може и изобщо

да не бяха, може би просто си го знаеше. Или само предчувстваше, че Матиас е мъртъв. Беше тихо, дочуваше се само вятърът в дърветата, капенето на вода и пукане на неравни интервали, сякаш огънат метал наново се изправя. Светлината ту гаснеше, ту пак се запалваше, оранжева на цвят. Джилиън не чувстваше болка, усещаше само, че лицето ѝ е мокро. В устата си имаше металния вкус на кръв. Не можеше да обърне глава, но с крайчеца на окото си беше успяла да зърне Матиас, рухнал върху волана, сякаш заспал от умора. Дори под светлината лицето му ѝ се стори тъмно, зачервено като лице на пияница. Да можеше само да изключи тия мигачи, тогава всичко би било наред, тогава би могла да заспи. Тя обаче не бе в състояние да помръдне. И ето че тогава се появи болката, в областта на гърдите, в краката, в лицето. Имаше чувството, че никога по-рано не е усещала лицето си, болката го караше да се свива така, както ръката се свива в юмрук. Матиас беше мъртъв. Какво щеше да прави с вещите му? Как щеше да погледне в очите неговото семейство, приятелите му? Помисли си за хранителните продукти в хладилника, които бавно се разваляха, за саксиите с цветя, които вехнеха. Тогава внезапно изпита увереност, че Матиас не е мъртъв. Това не е възможно, мина ѝ през ума, и тази мисъл бе толкова облекчаваща, че едва ли не се разсмя. Това изобщо не е възможно.

Когато Джилиън се събуди, до леглото стоеше баща ѝ, а редом с него – и лекарят. Разговаряха приглушено. Джилиън не ги слушаше. Затвори очи и отново видя дупката в лицето си, през която бе гледала във вътрешността си. Опита се да вдигне ръце, за да се предпази, да се защити. Завивката натискаше гърдите ѝ, не можеше да помръдне дори пръст. Внезапно и дишането ѝ стана по-трудно. Отвори очи. Двамата мъже още бяха тук. Сега мълчаха и сезираха надолу към нея, вътре в нея. Джилиън не смогваше да възпре погледите им, да им отвърне или да ги отклони. Затвори очи, избяга, скри се в най-потайния ъгъл.

Безсмислена игра, криеница, детска песничка с безкрайно много куплети. После чу някой да казва малкото ѝ име, лекарят го бе изрекъл. Когато погледна нагоре към него, срещна очите на баща си. Баща ѝ се извърна.

Как сте?

Не му отговори. Не биваше да се издава. Беше се скрила и ако не помръднеше, нямаше да я намерят. Можеше да прекара цели часове в скривалището си, в гардероба или зад канапето, или на тавана, докато установеше, че никой не я търси. Тогава бавно се примъкваше обратно, показваше се все по-явно, но като че ли от дългото криене бе станала невидима. Родителите ѝ гледаха през нея. Какво облекчение настъпваше само, когато след прекаран четвърт час в рамките на кухненската врата майка ѝ найсетне ѝ наредеше да слага масата, сякаш нищо не се е случило. Чу вратата да се отваря и видя как баща ѝ напуска помещението. Лекарят го последва.

Нещо се бе строшило. Джилиън си спомняше отчаянието, с което бе притискала отделните парчета едно към друго, сякаш за да се сраснат отново. Не можеше да си спомни как беше попаднала в оня разбит автомобил. Спомняше си само безтегловността. Внезапно бе осъзнала, че времето има посока, която е необратима. Нейният пръв спомен бе именно чувството, че вече нищо не е в състояние да върши, че губи всякаква сила, всякаква тежест. Струваше ѝ се, че съзнанието е напуснало тялото ѝ, което се носи с голяма скорост из помещението, блъска се в нещо, отскача назад, отново се блъска смешно ту тук, ту там.

Джилиън винаги бе съзнавала, че се намира в опасност, че един ден ще се наложи да плаща за всичко. Сега бе платила. Когато лекарят я беше попитал дали си спомня нещо, тя само бавно бе поклатила глава насам-натам. Не беше я тръснала, просто търсеше своите спомени по белите стени. Ала картините, които виждаше, нямаха нищо общо с нея. Нейната работа, родителите ѝ, Матиас – всичко това беше част от друг живот.

Всичко си е още тук, каза тя, само мен ме няма.

Внимателните движения на медицинската сестра, съсредоточената ѝ усмивка.

Кажете, ако ви боли.

Болката се състоеше от малки събития, които се случваха непосредствено пред лицето ѝ, истински фойерверк от убождания, които Джилиън не свързваше със себе си. Тялото реагираше на всяко от тях, трепваше и се опитваше да се отдръпне по силата на рефлекса. Сестрата се извиняваше, гласът ѝ звучеше припряно. Джилиън нямаше никакво намерение да се извинява за това тяло, което просто ѝ беше оставено в наследство. Тя бе трета страна, току-що настанила се в него. Дойдеше ли някой, отваряше вратата и го пускаше да влезе. Наблюдаваше посетителя, опитваше се да прочете по погледа му какво смята за този дом. Радваше се, когато той изразеше възторг. Да, хубаво е тук. Има още много работа. Тя се засмя. Сестрата ѝ обясняваше какво точно върши, но Джилиън не я слушаше. Опитваше се да съчетае болката с лицето си, да я превърне в образ, но не успяваше. Образът оставаше непълен, със сгрешени пропорции.

Ето, приключваме, каза сестрата. Много добре.

И напусна стаята. Огледалцето лежеше на нощното шкафче. Джилиън мислеше за огледалцето, не за лицето си. Огледалцето беше лицето, което тя можеше да държи пред себе си. Посегна, поколеба се, изчака още малко, после все пак го взе. Реши да си поиграе с него, вдигна го с обратната му страна пред очите си и се втрени в лъскавия му гръб, в неясното отражение на лицето си в него, в тази смътна цялостност. Ако сега някой я наблюдаваше, лицето му щеше да стане нейното. После обърна огледалцето и дълго се взира. По-рано се бе случвало да застава въкъщи пред огледалото и да се вглежда дълбоко в очите си. Но очите бяха като стъклени топки, а зениците – като дупки, зад които се спотайваше непроницаемият мрак на нейното тяло.

Напрягаше всички сили, за да разпознае себе си в безформената плът. Позна очите, веждите, устата, но те не образуваха обща цялост. Когато лекарят или някоя сестра влизаха в стаята, тя бързо оставяше огледалцето на нощното шкафче и си представяше, че образът ѝ е останал в него и по този начин ще може да го предпази от погледите на околните. Направи опит да открие в очите на медицинските сестри погнуса или ужас. Видя обаче само равнодушна любезност.

Разглеждаше лицата на сестрите и се опитваше да се настани в тях. Мислено имитираше мимиките им, притискаше горната устна върху долната, премигваше, бърчеше чело. Подхващаше разговор със сестрите, само и само да може да съзерцава лицата им, да се отмори в тях.

Баща ѝ придърпа един стол към леглото. Когато Джилиън извърна глава, го видя седнал и втренчил поглед в плакат от изложба на стената, зелена плоскост с три диагонално нанесени върху нея червени точки.

Харесва ли ти картината?

Три точки. Беше надигнала глава от възглавницата. Той я погледна бегло и после бързо отмести очи.

Джон Армледер¹, каза тя, името на автора внезапно прозвуча заплашително.

Щяха да ѝ дерат кожата, не беше разбрала съвсем точно, но докторът искаше да свали кожа от челото ѝ, без да спира притока на кръв до нея, да я прегъне и използва за новия ѝ нос.

Матиас е мъртъв, продума баща ѝ.

Да, каза Джилиън, разбира се.

Знаеше го, беше го видяла. По слепоочията ѝ рукнаха сълзи още преди да забележи, че плаче. Баща ѝ взе хартиена кърпичка от опаковката, оставена на нощното шкафче, и избърса сълзите ѝ, жест на необичайна нежност.

Съжалявам.

И аз можех да съм мъртва, Джилиън непрекъснато си бе повтаряла това изречение, но то беше без значение. Сълзите секнаха така внезапно, както бяха започнали. Баща ѝ хвърли използваната хартиена кърпичка в кошчето до вратата и се върна до леглото, за да седне отново на стола. Изчака малко, после каза, че се налага да решат някои въпроси от организационно естество.

Майка ти беше в жилището ви и свърши най-необходимото.

Откакто лежеше в болницата, Джилиън често бе мислила за своето детство и за времето след като напусна дома на родителите си, за театралното училище, за годишните по малките сцени в провинцията. Смътно си спомняше по-нататъшния развой, омъжването за Матиас, работата в телевизията. Беше си намислила и финалната сцена – в някаква градина в слънчев летен следобед, тя е вече жена в напреднала възраст, но все още привлекателна, присъства и някакъв мъж, пиют бяло вино и си приказват за отминали времена.

Матиас е мъртъв, каза Джилиън.

Имал е 1,4 промила, каза баща ѝ. Изрече го като обикновена констатация, сякаш съобщаваше ръста и теллото на Матиас.

Уморена съм, отрони Джилиън.

Най-важното е, че си жива, каза баща ѝ.

Лесно е да се каже. Кой знае...

Погледна я бегло и веднага след това отново се извърна.

Приятелката ти ми каза, че с Матиас сте се карали.

Възможно е, каза Джилиън, може да сме се карали.

Матиас беше намерил филма и го бе занесъл във фотографското ателие за проявяване. Малко преди да тръгнат за новогодишното празненство у Дагмар, ѝ тръсна снимките.

Кой ги е правил?

¹ Швейцарски художник концептуалист (род. 1948 г.). – Б. пр.

Без да ги разгледа подробно, Джилиън напъха снимките обратно в плика.

Не е твоя работа.

Матиас се изсмя подигравателно. Ама разбира се, да те снимат в такива пози е нещо напълно естествено.

Можеш да си спокоен, каза тя, няма да бъдат публикувани.

Направила си го за удоволствие.

Може би съм искала да ти ги подаря, каза тя.

За миг Матиас замълча. Ами ако оня тип от фотоателието си е направил копия? попита той. Но на теб сякаш ти е все едно кой ще те гледа в такъв вид.

Не съм те молила да носиш филма за проявяване, възрази Джилиън.

Матиас излезе от стаята. След час се появи отново на прага в тъмен костюм и я попита дали е готова. В този миг Джилиън изгуби какъвто и да било респект към него.

Добре, отвърна тя, ей-сега ще се преоблека.

Отиде в спалнята и се издокара с възможно най-късата си рокля, с черни мрежести чорапи и обувки с висок ток. Сложи си ярко червило и пръсна малко парфюм с тежък аромат зад ушите си, който Матиас ѝ бе подарил някога, но тя почти не беше го използвала. Матиас чакаше нетърпеливо в коридора.

Когато мина покрай него по посока на вратата на жилището, той тихо подметна: На лов за мъже ли си тръгнала или на новогодишно парти?

В колата не размениха нито дума, а по време на партито той старателно избягваше всяка възможност да се озове близо до нея. Джилиън го наблюдаваше отдалеч как пристъпва насам-натам с безукорно сресана коса и лъскав костюм.

В два след полунощ на голямата маса, отрупана с мръсни чинии и празни чаши, бяха останали само най-издръжливите. Матиас бе единственият мъж, но стоеше встрани с чаша в ръка и се взираше през вратата на терасата в тъмната градина. Дагмар, която наскоро се бе раз-

делила с приятеля си, каза, че ѝ е все по-трудно да възприема мъжете като еротични обекти. Макар да се бяха разбрали, че на връщане ще кара Джилиън, тя беше пила твърде много. Съгласи се с Дагмар и каза, че женското тяло просто е по-красиво от мъжкото. Дагмар стана, за да иде до тоалетната и за кратко спря зад Джилиън, положи ръце върху раменете ѝ и я целуна по страната. Матиас отвори вратата на терасата и излезе в градината.

Матиас беше редактор в културния отдел на едно списание, което почти не пишеше за култура. Когато се бяха запознали, Джилиън още работеше в местната телевизия. Беше ѝ направил впечатление, понеже познаваше всичко и всички в сферата на културата. Пътищата им непрекъснато се пресичаха. Матиас ѝ представяше различни хора и я увещаваше да дойде на тази или онази премиера. Един много мразовит зимен ден се срещнаха именно на такава премиера в малък театър над града. След представлението седнаха на обща маса заедно с артистите. През цялата вечер Джилиън разговаря почти единствено с композитора. Беше полюбопитствал за името ѝ, а тя му бе обяснила, че майка ѝ е англичанка. Имаше чувството, че композиторът знае нещо за нея, но какво точно, не успя да разбере. Когато след полунощ всички вкупом напуснаха театъра, улицата беше покрита със сняг и духаше леден вятър. Матиас каза, че иска непременно да ѝ покаже нещо. Докато останалите се отправиха към спирката на възената железница, той я преведе през улицата до малка платформа, от която се разкриваше прекрасна гледка. Светлините на града трепкаха в студената нощ и дори звездите изглеждаха необикновено близо. Матиас ѝ показа един надгробен камък под голяма липа и я осведоми, че тук е погребан Георг Бюхнер. Прегърна я през раменете и ѝ разказа приказката за бедното дете от пиесата „Войцек“, която Джилиън знаеше още от училище. И луната беше парче прогнило дърво, звездите – златни комарчета, а земята – рухнало пристанище. После се целунаха.

Онази вечер не се бе случило нищо повече. Бяха се

разделили на една от трамвайните спирки и всеки беше поел в своята посока. Чак през пролетта прекараха първата си нощ заедно. Джилиън имаше зад гърба си няколко бурни връзки и се радваше, че с Матиас се общува толкова лесно и че той сякаш наистина я обича. Беше много нежен, но с течение на времето все по-рядко спяха един с друг. Двата бяха толкова заети, че Джилиън все отлагаше да говори с него по този въпрос.

Когато коленичи пред нея и поиска ръката ѝ, тя се засмя и разроши косата му. Това се случи в един скъп ресторант, където ги познаваха и ги поздравяваха по име. Отначало ѝ стана неловко, после ѝ хареса. През следващите години имаше немалко грижливо подготвени романтични вечери или закуски с шампанско, парти с изненади и маскирани гости по повод трийсет и петия ѝ рожден ден, излети през уикенда в спа-хотели, ношувки в стаи, специално пригодени за влюбени двойки.

После започна работа като модераторка и заплатата ѝ внезапно се изравни с тази на мъжа ѝ. Изглежда обаче той се измъчваше най-вече от факта, че при събития, за които информираха и двамата, тя играеше по-важната роля. Едва сега Джилиън си даде сметка, че макар той да познаваше всички, никой не го възприемаше на сериозно. Когато тя интервюираше някого, често забелязваше с крайчеца на окото си как съпругът ѝ се навърта наблизо. Веднага след като камерата спреше да работи, той идваше и се включваше в разговора. При това полагаше демонстративно ръка на рамото ѝ или я целуваше.

Да не би наистина да е обиден? попита Дагмар, когато тя се върна.

Днес следобед се поскарахме, отвърна Джилиън. Стана и излезе в градината. Матиас пушеше на терасата. Какво има? Гласът ѝ прозвуча по-сурово, отколкото беше си наумила. Хайде влизай, тук ще умреш от студ.

Обвини я, че е флиртувала с Дагмар. Тя ли е правила онези снимки, а? попита.

Е, прекаляваш, каза Джилиън.

Да си тръгваме, каза Матиас, сякаш не бе я чул.

Няма да мога да карам, продума Джилиън и описа с показалец спирала над главата си. Можем да пренощуваме у Дагмар.

Иска ти се, а? подметна той.

Обърна му гръб и влезе обратно в къщата. Някой ѝ каза нещо, но тя не отговори, наля си чаша грапа, а веднага щом я пресуши – още една. Тук ли ще спите? попита Дагмар. Както изглежда, ще се наложи, отвърна тя и се засмя.

Да, каза Джилиън, скарахме се. Сега обаче това не е важно.

Баща ѝ стана. Вземи няколко букета, каза тя. Изобщо не знам от кого са. Да ти прочета ли картичките? попита той. Тя поклати глава. Имам чувството, че са ме положили на смъртния ми одър.

Майка ѝ се обади следобед да благодари за цветята. Попита Джилиън кога може да я посети.

По-добре недей.

Всяко здраво лице напомняше на Джилиън за разрухата на нейното собствено. Струваше ѝ се, че трябва да понася ужаса на другите, че трябва да ги утешава със собствената си смелост. Понасяше единствено присъствието на лекарите и сестрите.

Майка ѝ не настоя. Каза, че е нагледала жилището, опразнила е хладилника, изпрала е мръсното бельо.

Много ти благодаря, продума Джилиън, нямаше нужда. Утре ще ме оперират, после ще видим как ще я караме занапред. И каза, че е уморена.

Всичко хубаво.

И на теб.

Опита се да заспи, за да не мисли за злополуката, за операцията, за Матиас.

Привечер баща ѝ дойде отново. Беше съвсем делови. След първата операция можело по принцип да се прибере вкъщи, каза той.